

Кладієв Володимир Миколайович,
Заслужений економіст України, здобувач
Національного наукового центру «Інститут
аграрної економіки» НААН України

Kladiyev Volodymyr, Honored Economist of Ukraine,
Postgraduate National Scientific Centre "Institute of
Agrarian Economics",
<https://orcid.org/0009-0003-9333-8691>

**ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
THE ECONOMIC ESSENCE AND ROLE OF ACCOUNTING REPORTING IN THE INFORMATION
PROVISION OF STATE ADMINISTRATION**

Кладієв В. М. Економічна сутність та роль
бухгалтерської звітності в інформаційному
забезпеченні державного управління. *Український
журнал прикладної економіки та техніки*.
2024. Том 9. № 3. С. 262 – 269.

Kladiyev V. The economic essence and role of
accounting reporting in the information provision of
state administration. *Ukrainian Journal of Applied
Economics and Technology*.
2024. Volume 9. № 3, pp. 262 – 269.

Мета роботи полягає в аналізі економічної сутності та ролі бухгалтерської звітності в інформаційному забезпеченні державного управління у сучасних економічних умовах. Методика дослідження включала такі методи дослідження: термінологічний аналіз – з метою уточнення місту сутності поняття «інформаційне забезпечення» системи державного управління; метод аналізу та синтезу – з метою адаптації поняття звітності до сучасних умов державного управління; монографічний аналіз – з метою визначення та характеристики підходів ролі бухгалтерської звітності в інформаційному забезпеченні державного управління; системний підхід – з метою визначення змісту інформаційного забезпечення звітності системи державного управління на базі проведеного дослідження. Зазначено, що система державного управління в умовах впливу інформаційних технологій також зазнала змін. У результаті зросла кількість наукових концепцій і підходів, спрямованих на осмислення терміну «інформаційне забезпечення». На базі визначень поняття «інформаційне забезпечення» в аспектах державного управління, виділено такі підходи: процес обробки інформації, процес задоволення інформаційних запитів, управлінський аспект, процес сукупності загальної кількості органів та ресурсів, комплекс заходів. Подано авторське визначення поняття «інформаційне забезпечення звітності системи державного управління». Проведено систематизацію визначень сутності «звітність», «бухгалтерська звітність» та «фінансова звітність» за різними джерелами. Вважаємо, що фінансова звітність є складовою бухгалтерської звітності. Її виокремлює те, що вона розкриває інформацію про його фінансовий стан і результати діяльності суб'єктів господарювання, служить для зовнішнього та внутрішнього користування. Щодо поняття бухгалтерської й фінансової звітності, на нашу думку, «бухгалтерська звітність» є ширшим поняттям і може бути представлена як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам. Внутрішня звітність призначена для потреб внутрішнього управління підприємством та його підрозділами і може містити таємну інформацію, яка не розголошується. Зовнішня звітність, у тому числі фінансова, відображає фінансово-господарську діяльність підприємства загалом і є засобом інформування зовнішніх користувачів – зацікавлених юридичних і фізичних осіб у діяльності, доходах, витратах, фінансових результатах, майновому стані підприємства, може бути використана на самому підприємстві.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, звітність, інформаційне забезпечення звітності системи державного управління, бухгалтерська звітність, фінансова звітність, державне управління.

The work aims to analyze the economic essence and role of accounting reporting in the information provision of state administration in modern economic conditions. The research methodology included the following research methods: terminological analysis - to clarify to the city the essence of the concept of "information provision" of the state administration system; the method of analysis and synthesis - in order to adapt the concept of reporting to modern conditions of state administration; monographic analysis - to define and characterize approaches to the role of accounting reporting in the information provision of public administration; systematic approach - in order to determine the content of the information provision of reporting of the state administration system based on the conducted research. It is highlighted that the state administration system has also changed under the influence of information technologies. As a result, the number of scientific concepts and approaches to understanding the term "information provision" has increased. Based on definitions of the concept of "information provision" in the aspects of state administration, the following approaches are distinguished: the process of processing information, the process of satisfying information requests, the administrative aspect, the process of the total number of bodies and resources, a set of measures. The author's definition of "information provision of reporting of the state administration system" is presented. The definitions of the entity "reporting," "accounting reporting," and "financial reporting" have been systematized according to various sources. We believe that financial reporting is a component of accounting reporting. It is distinguished by the fact that it discloses information about its financial condition and the results of business entities for external and internal use. Regarding the concept of accounting and financial reporting, we note that "accounting reporting" is a broader concept and can be presented to both internal and external users. Internal reporting is intended for the needs of internal management of the enterprise and its divisions and may contain confidential information that is not disclosed. External reporting, including financial reporting, reflects the financial and economic activity of the enterprise as a whole and is a means of informing external users - interested legal entities and individuals - about the activities, income, expenses, financial results, property status of the enterprise, and can be used at the enterprise itself.

Keywords: information provision, reporting, information provision of public administration system reporting, accounting reporting, financial reporting, public administration.

Вступ

Для здійснення сучасних суспільних перетворень необхідна активна участь держави, що безпосередньо впливає на економічне зростання, соціально-політичну стабільність і розвиток демократичних

принципів державного управління, що спостерігається у провідних країнах світу. Питання державного управління постає у контексті інформаційного забезпечення на всіх етапах прийняття рішень, ефективність якої визначається в обробці та контролі сфери інформації. Вибір методів збору інформації визначається конкретними завданнями та вимогами державної системи управління.

Державне управління аграрним сектором економіки України є ефективним лише за наявності достовірної та систематизованої інформації про його поточний стан. Наразі українські органи державної влади не мають чітко встановлених механізмів збору інформації відповідно до своїх потреб. У багатьох випадках відповідні інституції, що діють всередині аграрної галузі, не зацікавлені у висвітленні повної та достовірної інформації щодо певних фактів господарської діяльності. Через це часто спотворюється оцінка політико-економічних процесів аграрної галузі, що значно впливає на ефективність прийнятих управлінських та політичних рішень державних органів. Тому для вирішення практичного завдання контролю суспільно-політичних процесів необхідним є проведення власного виду соціологічних досліджень, а саме моніторингу, який є різновидом інструменту управління державною політикою.

Особливості аграрного сектору економіки зумовлюють потребу звітних показників, які достовірно відображають результати діяльності сільськогосподарських виробників і дають змогу узагальнювати інформацію та забезпечувати аналітичну інтерпретацію управлінських рішень щодо ефективного регулювання виробництва. Реалії сьогодення ставлять нові вимоги до системи бухгалтерської звітності. Враховуючи важливість звітності в інформаційному забезпеченні державного управління, дослідження проблеми її відповідності науково-обґрунтованим критеріям формування звітних показників є важливим науковим і практичним завданням.

Питанням бухгалтерської звітності в інформаційному забезпеченні державного управління аграрного сектору присвячено публікації вітчизняних науковців з питань бухгалтерського обліку. Праці вчених-економістів відрізняються глибиною теоретичних висновків, значимістю розглянутих проблем і узагальнень. У роботах відомих учених-економістів аналізуються теоретичні та методичні основи використання інформаційного забезпечення процесів управління та обліку: Д. Белл [1], Б. М. Мізюк [2], Н. Л. Кусик, О. В. Побережець та В. С. Ніценко [3], Л. В. Балабанова [4], А. В. Черноіваненко та В. В. Галушко [5], Ю. В. Ковбасюк [6], К. О. Ващенко [7], Р. А. Коваль [8], Д. М. Черваньов [9], П. Макушев [10], С. М. Петренко [11], Г. А. Дробаха, І. В. Ковальов та Є. Г. Башкатов [12], А. В. Карпенко [13]. Когорта вчених-обліковців, що обіймаються питаннями розвитку обліку та фінансової звітності, у т.ч. на підприємствах сільського господарства, зробила значний внесок у розвиток вітчизняної бухгалтерської теорії: В. В. Деречин, Я. В. Сухій та О. В. Чумаченко [14], В. С. Ніценко та М. М. Гоголь [15], І. О. Крюкова [16], В. С. Ніценко, О. Ю. Цуканов та О. М. Галицький [17], О. П. Жеріт [18], Н. М. Лисенко [19], С. В. Івахненков [20], В. К. Орлова [21], О. П. Скирпан, В. М. Олійник, М. С. Палюх [22], М. В. Кужельний та В. Г. Лінник [23], Н. М. Грабова [24], П. Я. Хомин [25], В. Б. Моссаковський [26], Н. П. Банера [27], О. Г. Величко та С. Ф. Голлов [28], Н. І. Матківська [29], Л. В. Чижевська [30], Н. М. Грабова [31], М. Т. Білуха [32], Л. К. Сук [33], В. С. Ніценко [34], С. Кузнецова [35]. Загалом автори зосереджують увагу на питаннях організації та методики складання бухгалтерської звітності.

Наукові дослідження дають поштовх до розвитку теорії та методології бухгалтерського обліку і звітності підприємств та її забезпечення системи державного управління аграрного сектору країни. Водночас глобальні процеси світової економіки, євроінтеграція України, вихід вітчизняних підприємств на міжнародні ринки, розширення інтернет-технологій вимагають модернізації теоретико-методологічних засад та розробки нової методології формування звітності, а саме повного розкриття інформації про діяльність аграрного сектору економіки України на запит держави. Вирішення цих питань сприятиме підвищенню рівня якості, прозорості і достовірності показників звітності, що змінить довіру користувачів звітної інформації і до органів державної влади зокрема.

Формулювання цілей статті

Мета роботи полягає в аналізі економічної сутності та ролі бухгалтерської звітності в інформаційному забезпеченні державного управління у сучасних економічних умовах.

Методика дослідження. Методика дослідження включала такі методи дослідження:

- термінологічний аналіз - з метою уточнення місту сутності поняття «інформаційне забезпечення» системи державного управління;
- метод аналізу та синтезу - з метою адаптації поняття «звітність до сучасних умов державного управління»;
- монографічний аналіз - з метою визначення та характеристики підходів ролі бухгалтерської звітності в інформаційному забезпеченні державного управління;
- системний підхід - з метою визначення змісту інформаційного забезпечення звітності системи державного управління на базі проведеного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження

Головним політичним фактом другої половини ХХ століття було розширення економік, керованих державою (state-directed economies) [1, с. 269]. В останній чверті ХХ століття ми рухаємося до суспільств, керованих державою (state-managed societies) [1, с. 269]. У 1990-х роках в українській економіці спостерігалася різка тенденція втрати багатьох елементів національного багатства. Всупереч багатьом прогнозам формування ринкової економіки не змогло подолати вище згадані тенденції «витраченого даремно» або неефективного відтворення національного багатства. Проте ХХІ століття характеризується змінами як у

системах державного управління економікою в розвинених країнах, так і у формуванні нових постіндустріальних суспільств. Основною тенденцією розвитку економіки країни в середньо- та довгостроковій перспективі є компенсація втрат національного багатства, підвищення економічної та соціальної ефективності його використання шляхом поєднання ринкового механізму економіки з процесом нагромадження на основі ефективного державного управління. З точки зору сучасної концепції багатства потрібно сказати як про досягнення суспільно необхідного обсягу нагромадження, так і про підтримку його внутрішньої рівноваги, зростання матеріальних і відтворюваних елементів виробленого і невиробленого капіталу. У цьому контексті інформація стає визначальним фактором виробництва, а основною мотивацією до праці стає самореалізація та визнання, а потім накопичення матеріальних та грошових цінностей.

Усвідомлення ролі інформації в управлінській діяльності держави невіддільне від ролі інформації у розвитку економічних процесів і суспільства загалом. Як вважають вчені-економісти, закони організації і розвитку соціально-економічних систем зумовлені закономірностями виникнення, передачі, обробки і використання інформації. Будь-яка взаємодія в природі та суспільстві відбувається на основі інформації [2, с. 203].

Інформаційний фактор суспільного розвитку набуває глобального значення, що дає підстави констатувати наявність феномену інформаційної революції як результату двох паралельних процесів: постійного зростання ролі та обсягів інформації, необхідної для забезпечення життєдіяльності суспільства, та вдосконалення технологій її накопичення і поширення [2, с. 91]. У результаті цього інформаційна сфера трансформувалась у пріоритетну галузь суспільної життєдіяльності і набула значення одного з ключових об'єктів державного управління.

Усі види інформації мають самостійне значення, певну закономірність функціонування та розвитку, активно впливають на державну політику та вибір варіантів політичного розвитку, різні соціальні групи. Крім того, інформація є основою для прийняття державних управлінських рішень щодо регулювання конкретних суспільних відносин і, отже, найважливішим засобом забезпечення законодавчої діяльності. Рамки інформаційної сфери побічно окреслено у Законі України «Про інформацію», яка містить вказівку на те, що дія закону поширюється на інформаційні відносини, які виникають у всіх сферах життя і діяльності суспільства і держави при одержанні, використанні, поширенні та зберіганні інформації [36].

Сьогодні в Україні питання ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності державних органів управління набуває особливого значення [4–6]. За останнє десятиліття наукове співтовариство було змушене перемістити фокус своїх досліджень у бік розширення сфери інформаційних відносин у системі державного управління. Результатом цього зсуву стала поява багатьох наукових концепцій і підходів, спрямованих на осмислення терміну «інформаційне забезпечення» (табл. 1).

Зазначене вище свідчить про відсутність консенсусу в науковому співтоваристві щодо змісту поняття «інформаційне забезпечення», що визначає галузь, яку слід розглянути, щоб підкреслити її узагальнюючі характеристики. Більшість учених розглядають поняття «інформаційне забезпечення» як процес обробки інформації від початку до кінця. Цей процес включає набір індикаторів, які ведуть до кінцевого результату і є важливими для оцінки ефективності системи управління, які часто ґрунтуються на виборі найбільш оптимальної альтернативи. З наведеного тлумачення сутність поняття «інформаційне забезпечення» системи державного управління можна виділити такі загальні підходи:

1. *Процес обробки інформації як діяльність, що пов'язана з обробкою інформації на всіх етапах, що веде до кінцевого результату.* Основною складовою процесу обробки інформації є інформаційні технології, засновані на використанні комп'ютерних технологій та програмного забезпечення.

2. *Процес задоволення інформаційних запитів.* Недолік цього підходу полягає в тому, що він не розкриває зміст цього поняття, а реалізує мету та завдання, які використовуються для прийняття управлінських рішень на державному та адміністративному рівні.

3. *Управлінський аспект.* Інформація, яка необхідна для визначення стану системи управління або основи для визначення найкращої альтернативи в процесі прийняття управлінських рішень.

4. *Процес сукупності загальної кількості органів та ресурсів.* Це особливий напрям, який вчені називають діяльністю органів державної влади або їх підрозділів, та має на меті формування й аналіз інформації. Ця інформація використовується для прийняття державно-управлінських рішень та формування державної політики в різних сферах суспільного життя.

5. *Комплекс заходів, які спрямовані на дослідження об'єктів і суб'єктів управлінських рішень.*

Отже, інформаційне забезпечення звітності системи державного управління – це комунікативний зв'язок інформації звітності суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки країни з системами державного управління на основі сукупності методів збору та обробки інформації за допомогою програмних технологій, щодо організаційних, соціальних, правових та економічних процесів, спрямованих на реалізацію основних функцій інформаційного забезпечення звітності, що характеризують об'єкти управлінського впливу, їх діагностику, аналіз та інтеграцію на основі спеціальних методів з метою забезпечення ефективних державних управлінських та політичних рішень.

Ринкові відносини в Україні часто супроводжують значні події. На основі цих факторів відбулися зрушення в економічному, інформаційному та правовому ландшафті. Природа підприємств, що постійно розвиваються, спричиняє зміни в їхніх процесах, довгострокових і короткострокових цілях [14–18].

Відзначимо, що управлінські структури як суб'єкти систем інформаційного забезпечення постійно взаємодіють з інформаційним середовищем, регулюють потоки інформації, аналізують тенденції та виробляють рекомендації для прийняття управлінських рішень. Тому система інформаційного забезпечення державних органів управління потребує врахування неоднорідності процесу прийняття управлінських

рішень та деталізації діяльності персоналу всіх рівнів органів державної влади на різних етапах процесу прийняття рішень.

Як зазначає Н. М. Лисенко, «облікова інформація є продуктом інформаційної системи та системи управління, які постійно пристосовуються до потреб економіки (суспільства)» [19, с. 63]. Можна також погодитися з твердженням С. В. Івахненкова про те, що ядром економічної інформації є облікова інформація, оскільки вона повна, точна, усебічна, достовірна, більш оперативна ніж будь-яка інша. Вона моделює як зв'язки підприємства з навколишнім середовищем, так і його внутрішню структуру, дає можливість розподіляти права виконавців та їхню відповідальність за економічну ефективність [20, с. 13].

Таблиця 1. Визначення поняття «інформаційне забезпечення» в аспектах державного управління

Підходи	Визначення поняття	Автор
Процес обробки інформації	сукупність дій з надання потрібної для державної діяльності інформації в органах публічної влади на базі відповідних процедур із заданою періодичністю [4, с. 9].	Л. В. Балабанова, Т. І. Алачева
	асекрація системи управління сукупністю уявлень, понять, даних та як діяльність, що пов'язана із засобами збирання, реєстрації, передачі, зберігання, опрацювання та представлення інформації [5].	А. В. Черноіваненко, В. В. Галунько
	процес збирання, аналізу, збереження і представлення суб'єктам інформаційної діяльності інформації, що здійснюється спеціально створеними інститутами, органами, службами суспільства і держави» [6].	енциклопедії держ. управління під ред. Ю. В. Ковбасюка
	сукупність технологій, методів збирання та обробки інформації, що характеризує об'єкт управлінського впливу (соціальні, політичні, економічні та інші процеси), специфічних прийомів їх діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різних варіантів політичних рішень [7].	К. О. Ващенко
Процес задоволення інформаційних запитів	процес створення оптимальних умов задля задоволення інформаційних потреб та реалізації посадових обов'язків органів державної влади на основі формування та використання інформаційних ресурсів [8].	Р. А. Коваль
Управлінський аспект	сукупність інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій, що сприяє ефективному проведенню всього процесу управління, у тому числі розробці й реалізації управлінських рішень [9, с. 786].	Д. М. Черваньов
	частина державної діяльності з аналізу, планування та підготовки керівних рішень, котра являє собою безперервний процес обробки та застосування інформації стосовно поточного стану діяльності системи державної виконавчої служби, яка реалізується за допомогою інформаційних засобів та методів, та сконцентрована на асекрацію відповідного функціонування системи державної виконавчої служби України [10, с. 335].	П. Макушев
	сукупність імplementованих рішень щодо обсягів інформації, її якісного та кількісного складу, розміщення і форм організації, де загальною метою інформаційного забезпечення є актуальне подання потрібної та належної інформації для ухвалення державних рішень [11, с. 20].	С. М. Петренко
Процес сукупності загальної кількості органів та ресурсів	сукупність функціонально й ієрархічно пов'язаних між собою органів та спеціальних засобів, які забезпечують збирання, моніторинг, оброблення, оперативний аналіз даних, перевірку достовірності та підготовку підсумкового донесення [12].	Г. А. Дробаха, І. В. Ковальов, Є. Г. Башкатов
Комплекс заходів, які спрямовані на дослідження об'єктів і суб'єктів управлінських рішень	це комплекс забезпечувальних заходів реалізації інформаційно-аналітичної діяльності, які передбачають дослідження об'єктів і суб'єктів управлінських рішень (за допомогою їх розподілу на елементи та виявлення характеру зв'язків між ними), що відбуваються в інтересах підвищення ефективності державного управління та мають на меті: пізнання сутності, причин та тенденцій розвитку подій або явищ зовнішнього і внутрішнього середовища... [13].	А. В. Карпенко

Значення інформаційного забезпечення в обґрунтуванні управлінських державних рішень у наш час зазнає значного зростання. Бухгалтерська звітність отримує підвищену увагу в органів державної влади через важливість її показників щодо фінансово-господарської діяльності аграрного сектору економіки країни.

Логічним є висновок проф. В. К. Орлової, яка зазначає, що формат бухгалтерської звітності передбачає розкриття інформації на основі безперервної реєстрації фактів господарської діяльності, синтезування сальдо незакритих рахунків у формі балансу та звіту про прибутки і збитки, які «не повинні коригуватися ані на додаткові події, які відбулися після звітної дати, ані на розрахунки, такі як інфляція, дисконтування та інше» [21, с. 124]. Формування бухгалтерської звітності залишається доречним для підприємств із незначними масштабами діяльності та соціальною значимістю, а також із відносною простотою управління. Різносторонні погляди вчених щодо сутності звітності представлено у табл. 2.

Узагальнюючи погляди вчених-економістів щодо визначення сутності понять «звітність», «бухгалтерська звітність» та «фінансова звітність», можна обґрунтувати такі висновки, як-от звітність – це: 1) система узагальнюючих показників, що характеризує результати виробничо-фінансової діяльності за певний період часу; 2) економічна інформація про виробничу та фінансово-господарську діяльність підприємства; 3) інформація про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період; 4) елемент методу бухгалтерського обліку; 5) система взаємопов'язаних показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства за звітний період.

Таблиця 2. Огляд визначення сутності понять «звітність», «бухгалтерська звітність» та «фінансова звітність» за різними джерелами

Автор	Короткий зміст
<i>Звітність</i>	
О. П. Скирпан та інші [22, с. 75]	<i>Звітність</i> є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку і являє собою систему взаємопов'язаних показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства за звітний період.
М. В. Кужельний, В. Г. Лінник [23, с. 283]	Розглядають звітність за двома напрямками: як економічну інформацію про виробничу та фінансово-господарську діяльність підприємства і як елемент методу бухгалтерського обліку, уточнюючи, що це метод узагальнення і подання інформації про результати діяльності підприємства.
Н. М. Грабова [24, с. 225]	<i>Звітність</i> – це система узагальнених і взаємопов'язаних економічних показників поточного обліку, які характеризують результати діяльності підприємства за звітний період.
П. Я. Хомин [25, с. 66]	Звітність є самостійною системою подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту, і не може вважатись складовим елементом (прийомом) бухгалтерського обліку.
В. Б. Моссаковський [26, с. 10-20]	Облік взагалі ведеться задля складання звітності, а взаємозв'язок елементів методу при подвійній системі бухгалтерського обліку полягає у фіксації фактів господарської діяльності (за допомогою документів, а розмір природних втрат визначається шляхом інвентаризації), їх оцінки та подальшого узагальнення (стиснення) зібраних даних (за допомогою рахунків та подвійного запису), їх перевірки (за допомогою інвентаризації) для складання балансу та інших форм звітності.
Н. П. Банера [27]	Звітність трактується як сукупність затверджених в установленому порядку згідно законодавства звітних форм, що об'єднують загальний комплекс систематизованих показників, які своєю чергою характеризують фінансово-господарську діяльність підприємств за відповідний період.
<i>Бухгалтерська звітність</i>	
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [37]	Бухгалтерська звітність – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.
О. Г. Величко, С. Ф. Голов [28, с. 12]	<i>Бухгалтерська звітність</i> – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.
<i>Фінансова звітність</i>	
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV [38]	Фінансова звітність – звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.
Н. І. Матківська [29]	Фінансова звітність – це загальна кількість форм звітності, яка складається на підставі даних обліку, мета якої надання користувачам інформації про фінансовий стан та діяльність підприємства, а також зміни у фінансово-господарській діяльності за звітний період для прийняття цими користувачами управлінських рішень.
Л. В. Чижевська [30, с. 118-124]	Звітність не відповідає значенню методу бухгалтерського обліку... Ознакою методу бухгалтерського обліку є те, щоб забезпечити відображення й узагальнення у грошовому вимірнику об'єктів обліку. Це досягається за допомогою оцінки, документації, інвентаризації, калькуляції, балансу, рахунків та подвійного запису.
Н. М. Грабова [31, с. 225]	<i>Фінансова звітність</i> є складовою частиною бухгалтерської звітності, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Погляди вчених щодо визначення сутності понять «звітність», «бухгалтерська звітність» та «фінансова звітність» різносторонні, але спільним є те, що звітність – це система показників підприємств за звітний період, що характеризують фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання за відповідний період.

Опрацювавши наукову літературу, бачимо, що більшість українських учених, зокрема М. Т. Білуха [32], Л. К. Сук [33], В. С. Ніценко [34], розглядають звітність як елемент методу бухгалтерського обліку, що відображає узагальнюючі показники та характеризує фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання за певний період часу. У цьому контексті В.Б. Моссаковський зазначає, що «облік загалом ведеться задля складання звітності, а взаємозв'язок елементів методу при подвійній системі бухгалтерського обліку полягає у фіксації фактів господарської діяльності (за допомогою документів, а розмір природних втрат визначається шляхом інвентаризації), їх оцінки та подальшого узагальнення (стиснення) зібраних даних (за допомогою рахунків та подвійного запису), їх перевірки (за допомогою інвентаризації) для складання балансу та інших форм звітності» [26, с. 24].

Водночас є вчені, які дотримуються іншої думки, зокрема П.Я. Хомин, який заперечує те, що звітність є елементом методу бухгалтерського обліку, а доводить, що «звітність є самостійною системою подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту, і ні в якому разі не може вважатись складовим елементом (прийомом) бухгалтерського обліку» [25, с. 66]. Л. Чижевська вважає, що «звітність не відповідає значенню методу бухгалтерського обліку... Ознакою методу бухгалтерського обліку є те, щоб забезпечити відображення й узагальнення у грошовому вимірнику об'єктів обліку. Це досягається за допомогою оцінки, документації, інвентаризації, калькуляції, балансу, рахунків та подвійного запису. Мета фінансової звітності... полягає у наданні інформації, що є корисною для складання прогнозів... Звітність не є елементом методу бухгалтерського обліку» [30, с. 123].

Науковці М.В. Кужельний та В.Г. Лінник розглядають звітність за двома напрямками: як економічну інформацію про виробничу та фінансово-господарську діяльність підприємства і як елемент методу

бухгалтерського обліку, уточнюючи, що це метод узагальнення і подання інформації про результати діяльності підприємства [23, с. 283].

Серед наукових поглядів часто виникають дискусії з сутності звітності. Наприклад, С. Кузнецова вважає, що термін «фінансова звітність» є ідентичним терміну «бухгалтерська звітність». Для обґрунтування цього твердження дослідниця дає визначення фінансової звітності, викладене в Законі, а саме: фінансова звітність – це бухгалтерська звітність .... Далі вона зазначає, що фінансова звітність є складником бухгалтерської звітності поряд з іншими видами звітності [35, с. 30].

Учений-економіст М.Т. Білуха акцентує увагу, що між термінами «бухгалтерська» та «фінансова» звітність можна поставити знак рівності, оскільки у своїй праці достатньо часто застосовує поняття «бухгалтерська (фінансова) звітність» та «фінансова (бухгалтерська) звітність» [32]. Учені М.В. Кужельний та В.Г. Лінник, вважають, що фінансова звітність, як складова бухгалтерської, включає п'ять звітних форм, затверджених П(С)БО. Тоді як бухгалтерська звітність окрім фінансової містить деякі форми спеціалізованої звітності, встановлені галузевими міністерствами та відомствами [23, с. 283]. Інший погляд має вчений Л.К. Сук, який вважає, що економічна категорія «бухгалтерська звітність» більш ширша ніж категорія «фінансова звітність», однак на практиці ці дві категорії досить часто ототожнюються і використовуються як єдине поняття [33, с. 196].

У зарубіжній літературі поняття «фінансова звітність» відображає, як правило, практичні питання, що стосуються порядку складання фінансових звітів. Щодо теоретичних визначень, то вони дуже стислі й обмежені поясненнями на кшталт: «Завершальним етапом фінансового обліку є підготовка ряду звітів, які називаються фінансовою звітністю» [186, с. 20], «бухгалтерська інформація надається користувачам у формі фінансових звітів» [39, с. 14] та ін.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Вважаємо, що фінансова звітність є складовою бухгалтерської звітності. Її виокремлює те, що вона розкриває інформацію про його фінансовий стан і результати діяльності суб'єктів господарювання, служить для зовнішнього та внутрішнього користування.

Відповідно до міжнародної практики інформація, призначена для оприлюднення, відображається у фінансовій звітності. Механізм формування звітних показників значною мірою залежить від національних традицій, особливостей економіки, правового поля конкретної країни.

Щодо поняття бухгалтерської й фінансової звітності, на нашу думку, «бухгалтерська звітність» є ширшим поняттям і може бути представлена як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам. Внутрішня звітність призначена для потреб внутрішнього управління підприємством та його підрозділами і може містити таємну інформацію, яка не розголошується. Зовнішня звітність, у тому числі фінансова, відображає фінансово-господарську діяльність підприємства загалом і є засобом інформування зовнішніх користувачів – зацікавлених юридичних і фізичних осіб у діяльності, доходах, витратах, фінансових результатах, майновому стані підприємства, може бути використана на самому підприємстві.

Література

1. Белл Д. Культурні суперечності капіталізму. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: навчальний посібник. Київ: Либідь, 1996. С. 251-274.
2. Мізюк Б.М. Системні основи теорії та інструментації менеджменту підприємства. Львів: Коопосвіта, 2000. 418 с.
3. Кусик Н.Л., Побережець О.В., Ніценка В.С. Соціально-економічний розвиток держави та регіонів: теоретичні, практичні та облікові аспекти: монографія. Херсон: Гринь Д.С., 2016. 350 с.
4. Балабанова Л.В., Алачева Т.И. Информационное обеспечение обоснование управленческих решений в условиях маркетинговой ориентации предприятия: монографія. Донецк: ДонГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2003. 143 с.
5. Черноіваненко А.В., Галунько В.В. Інформаційне забезпечення підготовки прийняття та реалізації управлінських рішень: теоретичний підхід до визначення поняття. *Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи*: збірник тез IV студентської наук.-практ. конф. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2009. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2009-1/doc/35.pdf>.
6. Енциклопедія державного управління. Київ: НАДУ. 2011. 692 с.
7. Державне управління: підручник. Київ. Дніпропетровськ: НАДУ. 2012. Том 1. 564 с.
8. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади. *Теорія та практика державного управління*. 2006. № 1(113).
9. Черваньов Д.М. Менеджмент: терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації [кейси], проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт: підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2001. 853 с.
10. Макушев П. Персональні дані як елемент системи інформаційного забезпечення державної виконавчої служби України. *Форум права*. 2013. № 2. С. 333-339.
11. Петренко С.М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ. 2007, 290 с.
12. Дробаха Г.А., Ковальов І.В., Башкатов Є.Г. Методика синтезу структури системи інформаційно-аналітичного забезпечення угруповання Національної гвардії України, що діє в умовах надзвичайного стану. *Честь і закон*. 2014. № 4 (51). С. 54-59.
13. Карпенко О.В. Функціонально-технологічні механізми інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного управління: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02. Академія муніципального управління. Київ. 2010.
14. Деречин В.В., Ніценка В.С., Сухий Я.В., Чумаченко О.В. Формування облікової політики на підприємстві. *Вісник Харк. нац. техн. ун-ту сільськогосподарства: Економічні науки*. 2007. Випуск 64. С. 10-14.

15. Ніценко В.С., Гоголь М.М. Сучасний стан системи управління і обліку на вертикально-інтегрованих підприємствах. *Вісник СНАУ. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2018. № 6(76). С. 49-52.
16. Крюкова І.О., Ніценко В.С. Обліково-аналітична підтримка ефективного управління земельними ресурсами аграрних бізнес-структур. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2016. Том 15. Випуск 3 (34). С. 7-23.
17. Ніценко В.С., Цуканов О.Ю., Галицький О.М. Проблеми нормативно-правового регулювання обліку розрахунків з соціального забезпечення на підприємствах сільського господарства. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2013. Випуск 6 (57). С. 95-99.
18. Ніценко В.С., Цуканов О.Ю., Жеріт О.П. Поняття і зміст виплати працівникам в бухгалтерському обліку. *Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці*: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2013. С. 175-179.
19. Лисенко Н.М. Облікова інформація в системі управління підприємства (на прикладі житлово-комунального господарства). *Формування ринкових відносин в Україні*. 2005. №9(52). С.62-68.
20. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2003. 349 с.
21. Орлова В. Призначення бухгалтерського балансу і Звіту про фінансовий стан підприємства. *Теорія та практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем*: збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції. Івано-Франківський нац. тех. ун-т нафти і газу. 2011. С. 123-124.
22. Скірпан О.П., Олійник В.М., Палюх М.С. Бухгалтерський облік у сільському господарстві: навчальний посібник для студентів «Економіка підприємств» (АПК) та «Аграрний менеджмент». Тернопіль: Книжково-журнальне видавництво «Тернопіль», 1998. 294 с.
23. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ: КНЕУ, 2001. 334 с.
24. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ: А.С.К., 2001. 266 с.
25. Хомин П.Я. Облікове забезпечення звітності сільськогосподарських підприємств: Методологія і методика. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 453 с.
26. Моссаковский В.Б. Про перспективи подальшого розвитку бухгалтерського обліку в Україні. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2003. № 6. С. 10-20.
27. Банера Н.П. Удосконалення складу фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва. *International Scientific Conference The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings*. 2017. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. 296 p.
28. Величко О.Г., Голов С.Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Дніпро: ТОВ «Баланс-Клуб», 2000. 768 с.
29. Матківська Н.І. Фінансова звітність підприємства та використання її показників для прийняття управлінських рішень. *Актуальні проблеми функціонування господарської системи України*: матеріали XXVIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. С. 104-106.
30. Чижевська Л.В. Баланс та звітність як елементи методу бухгалтерського обліку. *Вісник ЖІТІ*. 2003. № 18. С. 118-124.
31. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ: А.С.К., 2001. 266 с.
32. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ: Київський державний торговельно-економічний університет, 2000. 692 с.
33. Сук Л.К. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ: Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Тараса Шевченка. 2002. 238 с.
34. Ніценко В.С. Управлінський облік в системі менеджменту агрохолдингу. *Управління сучасним підприємством*: Матеріали VII Міжнарод. наук.-практ. конф. Київ: НУХТ, 2012. С. 240-241.
35. Кузнецова С. Легітимація як напрям розвитку бухгалтерського управлінського обліку в Україні. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2003. № 12. С. 29-32.
36. Про інформацію: Закон України № 48. 1992.
37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

References

1. Bell, D. (1996). *Kul'turni superechnosti kapitalizmu. Suchasna zarubizhna sotsial'na filozofia*. [Cultural contradictions of capitalism. Modern foreign social philosophy]. Lybid'. Kyiv. Ukraine.
2. Miziuk, V.M. (2000). *Systemni osnovy teorii ta instrumentatsij menedzhmentu pidpriemstva*. [Systemic foundations of the theory and instrumentation of enterprise management]. Kooposvita. L'viv. Ukraine.
3. Kusyk, N.L., Poberezhets', O.V., Nitsenka, V.S. (2016). *Sotsial'no-ekonomichnyj rozvytok derzhavy ta rehioniv: teoretychni, praktychni ta oblikovi aspekty*. [Socio-economic development of the state and regions: theoretical, practical and accounting aspects]. Hrin' D.S. Kherson. Ukraine.
4. Balabanova, L.V., Alacheva, T.Y. (2003). *Ynformatsyonnoe obespechenye obosnovanye upravlencheskykh reshenyj v uslovyakh marketynhovoij oryentatsyy predpriyatiya*. [Information substantiation of managerial decisions in the conditions of marketing orientation of the enterprise]. DonHUET ym. M. Tuhana-Baranovskoho. Donetsk. Ukraine.
5. Chernoiivanenko, A.V., Halun'ko, V.V. (2009). «Information support for the preparation of the adoption and implementation of management decisions: a theoretical approach to the definition of the concept». *Aktual'ni problemy rozvytku upravlins'kykh system: dosvid, tendentsii, perspektyvy*. [Informatsijne zabezpechennia pidhotovky pryjniattia ta realizatsii upravlins'kykh rishen': teoretychnyj pidkhid do vyznachennia poniattia]. *Proceeding of the Materials of the IV students'koi nauk.-prakt. konf. Vyd-vo KharRI NADU "Mahistr"*. Kharkiv. Ukraine. Available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2009-1/doc/35.pdf>.
6. *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia*. (2011). [Encyclopedia of public administration]. NADU. Kyiv. Ukraine.
7. *Derzhavne upravlinnia*. (2012). [Public administration]. NADU. Kyiv. Dnipropetrovs'k. Ukraine.
8. Koval', R.A. (2006). «Information and analytical support for the activities of state authorities». *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. № 1(113).

9. Chervan'ov, D.M. (2001). *Menedzhment: terminy, testy, vpravy, zavdannia, navchal'ni konkretni sytuatsii [kejsy], problematyka kursovykh, vypusknnykh, dysertatsiynykh robit*. [Management: terms, tests, exercises, assignments, specific educational situations [cases], issues of coursework, graduation, dissertation work]. Vydavnycho-polihrafichnyj tsentr "Kyivs'kyj universytet". Kyiv. Ukraine.
10. Makushev, P. (2013). «Personal data as an element of the information support system of the state executive service of Ukraine». *Forum prava*. № 2. pp. 333-339.
11. Petrenko, S.M. (2007). *Informatsijne zabezpechennia vnutrishn'oho kontroliu hospodars'kykh system*. [Information provision of internal control of business systems]. DonNUET. Donetsk. Ukraine.
12. Drobakha, H.A., Koval'ov, I.V., Bashkatov, Ye.H. (2014). «Methodology for synthesizing the structure of the information and analytical support system of the National Guard of Ukraine operating under the conditions of a state of emergency». *Chest' i zakon*. № 4 (51). pp. 54-59.
13. Karpenko, O.V. (2010). *Funktsional'no-tekhnologichni mekhanizmy informatsijno-analitychnoho zabezpechennia orhaniv derzhavnoho upravlinnia*. [Functional and technological mechanisms of information and analytical support of state administration bodies]. Ph.D. Thesis: 25.00.02. Akademiia munitsypal'noho upravlinnia. Kyiv. Ukraine.
14. Derechyn, V.V., Nitsenko, V.S., Sukhij, Ya.V., Chumachen'ko, O.V. (2007). «Formation of accounting policy at the enterprise». *Visnyk Khark. nats. tekhn. un-tu sil's'koho hospodarstva: Ekonomichni nauky*. Issue 64. pp. 10-14.
15. Nitsenko, V.S., Hohol', M.M. (2018). «The current state of the management and accounting system at vertically integrated enterprises». *Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu. Seriiia «Ekonomika i menedzhment»*. № 6(76). pp. 49-52.
16. Kriukova, I.O., Nitsenko, V.S. (2016). «Accounting and analytical support for effective management of land resources of agrarian business structures». *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*. Vol. 15. Issue 3 (34). pp. 7-23.
17. Nitsenko, V.S., Tsukanov, O.Yu., Halyts'kyj, O.M. (2013). «Problems of regulatory and legal regulation of accounting of social security payments at agricultural enterprises». *Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu. Seriiia «Ekonomika i menedzhment»*. Issue 6 (57). pp. 95-99.
18. Nitsenko, V.S., Tsukanov, O.Yu., Zherit, O.P. (2013). «Concept and content of payment to employees in accounting». *Zrostantia roli bukhholders'koho obliku v suchasnykh ekonomitsi*. [Poniattia i zmist vyplaty pratsivnykam v bukhholders'komu obliku]. *Proceeding of the Materials of the I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii*. TOV «Vseukrains'kyj instytut prava i otsinky». Kyiv. Ukraine.
19. Lysenko, N.M. (2005). «Account information in the enterprise management system (on the example of housing and communal services)». *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. №9(52). pp. 62-68.
20. Ivakhnenkov, S.V. (2003). *Informatsijni tekhnologii v orhanizatsii bukhholders'koho obliku ta audytu*. [Information technologies in the organization of accounting and auditing]. Znannia-Pres. Kyiv. Ukraine.
21. Orlova, V. (2011). «Appointment of the balance sheet and Report on the financial condition of the enterprise». *Teoriia ta praktyka stratehichnoho upravlinnia rozvytkom haluzevykh i rehional'nykh suspil'nykh system*. [Pryznachennia bukhholders'koho balansu i Zvitu pro finansovyj stan pidpryiemstva]. *Proceeding of the Materials of the III Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Ivano-Frankivs'kyj natsional'nyj tekhnichnyj universytet nafty i hazu. Ivano-Frankivs'k. Ukraine.
22. Skyrpan, O.P., Olijnyk, V.M., Paliukh, M.S. (1998). *Bukhhalters'kyj oblik u sil's'komu hospodarstvi*. [Accounting in agriculture]. Knyzhkovo-zhurnal'ne vydavnytstvo «Ternopil». Ternopil. Ukraine.
23. Kuzhel'nyj, M.V., Linnyk, V.H. (2001). *Teoriia bukhholders'koho obliku*. [Theory of accounting]. KNEU. Kyiv. Ukraine.
24. Hrabova, N.M. (2001). *Teoriia bukhholders'koho obliku*. [Theory of accounting]. A.S.K. Kyiv. Ukraine.
25. Khomyn, P.Ya. (2001). *Oblikove zabezpechennia zvitnosti sil's'kohospodars'kykh pidpryiemstv: Metodolohiia i metodyka*. [Accounting for the reporting of agricultural enterprises: Methodology and methods]. Ekonomichna dumka. Ternopil. Ukraine.
26. Mossakovs'kyj, V.B. (2003). «About the prospects for the further development of accounting in Ukraine». *Bukhhalters'kyj oblik i audyt*. № 6. pp. 10-20.
27. Banera, N.P. (2017). «Improving the structure of financial reporting of a small business entity». *International Scientific Conference The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility*. [Udoskonalennia skladu finansovoi zvitnosti sub'iekta maloho pidpryiemnytstva]. Conference Proceedings. Baltija Publishing. Lisbon. Portugal.
28. Velychko, O.H., Holov, S.F. (2000). *Bukhhalters'kyj oblik i finansova zvitnist' v Ukraini*. [Accounting and financial reporting in Ukraine]. TOV «Balans-Klub». Dnipro. Ukraine.
29. Matkivs'ka, N.I. (2021). «Financial reporting of the enterprise and the use of its indicators for making management decisions». *Aktual'ni problemy funkcionuvannia hospodars'koi systemy Ukrainy*. [Finansova zvitnist' pidpryiemstva ta vykorystannia ii pokaznykiv dlia pryjniattia upravlins'kykh rishen']. *Proceeding of the Materials of the XXVIII Mizhnarodnoi naukovo konferentsii studentiv, aspirantiv ta molodykh uchenykh*. L'vivs'kyj natsional'nyj universytet imeni Ivana Franka. L'viv. Ukraine.
30. Chyzhevs'ka, L.V. (2003). «Balance and reporting as elements of the accounting method». *Visnyk ZhITI*. № 18. pp. 118-124.
31. Hrabova, N.M. (2001). *Teoriia bukhholders'koho obliku*. [Theory of accounting]. A.S.K. Kyiv. Ukraine.
32. Bilukha, M.T. (2000). *Teoriia bukhholders'koho obliku*. [Theory of accounting]. Kyivs'kyj derzhavnyj torhovel'no-ekonomichnyj universytet. Kyiv. Ukraine.
33. Suk, L.K. (2002). *Teoriia bukhholders'koho obliku*. [Theory of accounting]. Instytut pisljadiplomnoi osvity Kyivs'koho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv. Ukraine.
34. Nitsenko, V.S. (2012). «Management accounting in the management system of the agricultural holding». *Upravlinnia suchasnym pidpryiemstvom*. [Upravlins'kyj oblik v systemi menedzhmentu ahrokhodynhu]. *Proceeding of the Materials of the VII Mizhnarod. nauk.-prakt. konf. NUKhT*. Kyiv. Ukraine.
35. Kuznetsova, S. (2003). «Legitimation as a direction of development of managerial accounting in Ukraine». *Bukhhalters'kyj oblik i audyt*. 2003. № 12. S. 29-32.
36. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy. (1992). [On information: Law of Ukraine]. № 48.
37. Natsional'ne polozhennia (standart) bukhholders'koho obliku «Zahal'ni vymohy do finansovoi zvitnosti» Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy. (2013). [National regulation (standard) of accounting "General requirements for financial reporting" Order of the Ministry of Finance of Ukraine]. № 73 dated February 7, 2013. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
38. Pro bukhholders'kyj oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini: Zakon Ukrainy. (1999). [On accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine]. № 996-XIV dated July 16, 1999. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

Стаття надійшла до редакції 12.07.2024 р.